

2020-05-27

Dnr: SOC 2020/16

Handläggare

Anders Lundberg
anders.lundberg@vanersborg.se
0521-72 16 54

Mottagare

Socialnämnden

Mål och resursplan för socialnämnden 2021-2023

Förslag till beslut

Socialnämnden överlämnar förslag till Mål- och resursplan 2021-2023 till kommunstyrelsen, samt beslutar att avveckla arbetsmarknadsenheten inom socialförvaltningen som åtgärd för att nå en balans i budget 2021.

Sammanfattning av ärendet

Socialförvaltningen har presenterat resursbehov utifrån de förändringar som sker och har skett i verksamheten utifrån kommuninvånarnas behov inför 2021-2023 för socialnämnden, samt för kommunstyrelsens budgetberedning. Behoven inför 2021-2023 finns främst inom individ och familjeomsorgen och inom arbete, sysselsättning och integration. Övriga verksamheter bedöms bedriva verksamheten inom anvisad budgetram 2021.

Anvisad budgetram som kommunstyrelsen fattade beslut om 2020-02-26 och som socialnämnden har att förhålla sig till inför 2021 innebar i stort en oförändrad budgetram jämfört med 2020.

Förvaltningschef med ledning gör bedömning att socialnämnden skulle behöva tillföras ytterligare budget för att klara verksamheten såsom den är uppbyggd idag.

Fördjupad beskrivning av ärendet

Inom socialnämndens område finns behov utöver ram som uppgår till 21 800 tkr.

- Försörjningsstöd inom individ och familjeomsorg 17 800 tkr
- Flyktmottagning inom arbete, sysselsättning och integration 4 000 tkr

Åtgärder och konsekvenser

Socialnämnden har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att bedriva verksamheten inom given budgetram för 2021 samt beskriva åtgärdsförslag för att nå budgetbalans om så inte bedöms kunna ske. De kostnader, relaterade till kommuninvånarens behov av lagstadgade insatser, som socialnämnden genomför bedöms budgetramen överstigas med sammanlagt 21 800 tkr.

Att lämna förslag på besparingsåtgärder motsvarande denna summa, i en förvaltning som möter ett ökat behov hos flertalet av målgrupperna, som redan genomfört stora förändringar för att anpassa verksamheten ekonomiskt inom äldreomsorgen, personligt stöd och omsorg, till del inom arbete, sysselsättning och integration samt inom individ-

och familjeomsorg avseende placeringar är svårt. Ytterligare besparingar inom dessa verksamhetsområden bedöms inte kunna göras i dagsläget utan de åtgärder som pågår måste få möjligheter att fortsätta och ”landa”.

Förslagen till åtgärder kommer att påverka kommande kostnadsutveckling, medarbetares arbetsmiljö, enskilda individers möjlighet till inkludering i samhället, samt innehållet i utförande av insats i förhållande till hur verksamheterna är uppbyggda idag.

Karin Hallberg
Förvaltningschef

Bilagor

1. Mål- och resursplan 2021-2023
2. Förslag på åtgärder inklusive konsekvensbeskrivningar MRP 2021-2023
3. Sammanträdesprotokoll från FSG 12 maj enligt § 19 MBL respektive 20 maj enligt § 11 MBL.
4. Riskbedömning utifrån arbetsmiljö genomförd i FSG som skyddskommitté
5. Yttrande från de fackliga organisationerna

Sändlista

Kommunstyrelsen

Socialnämnden

1. Verksamhetsbeskrivning

Socialförvaltningen är indelad i sju avdelningar och leds av en förvaltningschef samt sju verksamhetschefer. Förvaltningen arbetar på uppdrag åt socialnämnden och har att förhålla sig till flertalet lagrum, t.ex. socialtjänstlagen (SoL), lagen om vård av unga (LVU), lagen om vård av missbrukare (LVM), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

Nyckeltal

Äldreomsorg	MRP 2021	MRP 2020	Bokslut 2019
Äldreboende platser	371	373	371
Korttidsplatser	24	30	36
Hemtjänst timmar	232 000	230 000	242 634
Antal besökande dagverksamhet	9 500	9 500	10 412
Medicinskt färdigbehandlade	1 200	1 300	1 860
Antal vård dagar med betalansvar	0	102	109
Hem för vård och boende (HVB)	MRP 2021	MRP 2020	Bokslut 2019
Antal vård dagar, barn 0-21 år	3 600	6 000	5 963
Antal vård dagar, vuxna	360	500	537
Antal vård dagar, familjehem	26 600	25 000	27 040
Personligt stöd och omsorg	MRP 2021	MRP 2020	Bokslut 2019
Antal boendebeslut enl LSS	165	165	162
Antal boendebeslut enl SoL	40	40	36
Antal boendestödsbeslut enl SOL	102	95	102
Antal tillgängliga bostäder	195	192	196
Köpta externa platser	11	11	16
Personer med personlig assistans, SFB	50	52	47
Personer med personlig assistans, LSS	20	21	19
Antal beslut daglig verksamhet, LSS	160	145	160
Individ- och familjeomsorg	MRP 2021	MRP 2020	Bokslut 2019
Försörjningsstöd			
Antal bidragshushåll	800	750	777
Försörjningsstöd, Mkr netto	52	36	42
Flyktingverksamhet			
Antal mottagna flyktingar	80	200	40
Antal mottagna ensamkommande barn och ungdomar	10	10	17
Arbetsmarknadsavdelningen	MRP 2021	MRP 2020	Bokslut 2019
Antal anvisade personer	1 600	1 600	1 102

2. Förväntade resultat

Nämndens förväntade resultat ska bidra till att kommunens inriktningsmål uppnås.

Inriktningsmål: I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntade resultat:

- Kommuninvånarens upplevelse av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska öka
- Förvaltningen ska öka/utveckla digitala verktyg och plattformar för en ökad medborgardialog
- Minska behovet av biståndsbedömda insatser genom förebyggande åtgärder
- Andelen hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förväntade resultat:

- Under 2021 ska andelen externa placeringar av barn och unga utanför hemmet inte öka

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntade resultat:

- Andelen resor i välfärdens utövande ska minska
- Andelen biodrivna fordon ska öka

Socialnämnden

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet

Förväntade resultat:

- Service och bemötande ska ligga över rikssnittet i nationella undersökningar
- Förvaltningens nettokostnadseffektivitet ska öka jämfört med föregående år
- Användande av välfärdsteknik och digitalisering inom förvaltningen ska öka under 2021 jmf med 2020

Inriktningsmål: Sjukfrånvaron bland våra medarbetare ska minska

Förväntade resultat:

- Förvaltningens sjukfrånvaro ska minska till nivå med Sveriges kommuner och regioners rikssnitt.

3. Ekonomiska resurser

3.1 Driftbudget

Anvisad budgetram

I anvisningarna fastställdes socialnämndens budgetram 2021 till 999 382 tkr. Jämfört med budget 2020 gjordes följande justeringar: Inflationskompensationen ökade ramen med 3 560 tkr. Nämndens andel av budgeten för kommunens lokalsamordnare, 140 tkr, omfördelades till kommunstyrelsen.

Socialnämndens förslag:

Socialförvaltning har behov av 21 800 tkr inför år 2021 fördelat på försörjningsstöd 17 800 tkr samt integration 4 000 tkr. Utifrån anvisningarna i arbetet med MRP 2021-2023 ska socialförvaltningen finansiera dessa ekonomiska behov inom föreslagen budgetram från Kommunstyrelsen. Nämndens uppdrag är att presentera en budget i balans och lämnar förslag på åtgärder och konsekvenser motsvarande 21 800 tkr.

Resultaträkning, mkr

Resultaträkning mkr	Budget 2021	Budget 2020	Bokslut 2019
Statsbidrag	83,8	83,8	110,6
Övriga intäkter	218,4	218,4	224,9
Summa intäkter	302,2	302,2	335,5
Personalkostnader	831,6	831,6	865,0
Omkostnader	465,1	461,9	496,1
Avskrivningar/internränta	4,9	4,9	5,0
Summa kostnader	1 301,6	1 298,4	1 366,1
Nettokostnader	999,4	996,2	1 030,6

Budget per anslagsbindningsnivå, mkr

Anslagsbindning mkr	Netto 2021	Intäkt 2021	Kostnad 2021
Nämnd och administration	45,5	1,8	47,3
Äldreomsorg	488,9	196,0	684,9
Individ- och familjeomsorg	183,7	6,8	190,5
Personligt stöd och omsorg	241,3	47,5	288,8
Arbete, sysselsättning och integration	40,0	50,1	90,1
Summa	999,4	302,2	1 301,6

3.2 Investeringsbudget

Inventarier

Socialnämnden har behov av ny- och återinvesteringar av möbler, hjälpmedel, digitalisering samt välfärdsteknik kopplade till socialnämndens förväntade resultat. Ökade driftskostnader täcks inom ram.

Fastighetsinvesteringar

Socialnämnden har behov av investeringar i ett boende (4-6 platser) för socialpsykiatrisk målgrupp samt ett boende LSS (sex platser) under planperioden. Gemensamt för dessa båda boenden är att driftsbudget saknas och tillskott kan komma att äskas på 6 000 tkr vardera under planperioden.

Socialnämnden

Socialförvaltningen

Ekonomiska behov 2021

Socialförvaltning har behov av 21 800 tkr inför år 2021. Utifrån anvisningarna i arbetet med MRP 2021-2023 ska socialförvaltningen finansiera dessa ekonomiska behov inom föreslagen budgetram från Kommunstyrelsen.

Behoven ser kortfattat ut som så här:

- Individ och familjeomsorg 17 800 tkr
- Arbete, sysselsättning och integration 4 000 tkr

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Förvaltningsledningen har beslutat att:

- Extern genomlysning genomförs gällande att Vänersborgs socialtjänst har fler personer 65 år+ med bedömd biståndsinsats än jämförbara kommuner. Detta är en stor bidragande orsak till varför kommunens äldreomsorg är dyrare än jämförbara kommuners, och då bedömer vi som ledningsgrupp att det är viktigt att kartlägga orsaker bakom detta. Beroende av vilka analyser som tas fram utifrån detta kan vi sedan föreslå och genomföra eventuella ytterligare förändringar.
- Intern analys ska ske gällande att vi, trots en stor minskning av antalet platser sedan 2014, har fler platser inom äldreomsorgen än jämförbara kommuner. Mot bakgrund av den samt reviderad boendepplan får sedan strategiska samtal föras med socialnämnden.

- Förvaltningschef bedömer att översyn gällande administration inom förvaltningen ska påbörjas under hösten 2020 i syfte att kartlägga var administrativa tjänster finns, uppdrag inom dessa samt om utökad samordning/omorganisering kan ske. Denna översyn skulle i delar kunna ske i samarbete med övriga förvaltningar i kommunen bl.a. med barn- och utbildningsförvaltningen.

En stor osäkerhetsfaktor som kan komma att påverka oss även 2021 är covid-19 pandemin. Vilka konsekvenser detta kommer att få är dock svårt att sätta om.

Förvaltningen har kostnad för sjukhusanknuten "hemsjukvård", vilket av förvaltningschef bedöms inte med självklarhet ska finansieras av socialförvaltningen varför samtal efterfrågats med, samt brev skickats till NU-sjukvårdens ledning för att samtala om frågan gällande samarbete kring omsorg och vårdarbete samt kostnad.

Nedan följer en beskrivning av behov, förslag på anpassningar samt konsekvensbeskrivningar per anslagsbindningsnivå och verksamhetsinriktning.

Förslagen innebär summerat:

Förvaltningen har behov av budgetförstärkning till budget för försörjningsstöd samt till budgetförstärkning inom integrationsenheten.

Förvaltningen gör bedömningen att vi, för att klara välfärdsuppdraget gällande arbetslöshet och integration och i det minskade kostnad för försörjningsstöd, skulle behöva satsa oss ur det hela genom att stärka personalbemanningen inom arbetsmarknadsenheten samt trygga integrationsenheten genom fast budget inom ASI.

Socialnämnden

Dessa medel har inte förvaltningen varför bedömningen görs att de borde tillföras nämnden medel till dessa satsningar.

Utifrån anvisningarna att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram 2021 föreslås förvaltningens åtgärd vara att utveckla arbetsmarknadsenheten inom förvaltningen. Förvaltningen bedömer att detta ger en kortsiktig ekonomisk förstärkning till att täcka försörjningsstödskostnaderna inom ram, men ökar kostnaderna på längre sikt.

Avslutningsvis i dokumentet kan läsas förvaltningens totala konsekvensbeskrivning.

Anslagsbindningsnivå nämnd och administration

Ekonomiska behov 2021

Verksamheten har inga behov av ytterligare ekonomiska utökningar utan beräknas klara sig inom given budgetram 2021.

Den största osäkerhetsfaktorn kostnadsmissigt inom administrativa avdelningen är satsningar på IT och digitalisering. Målet är att implementering av nya IT-system och digitala tjänster ska klaras inom befintlig budget för hela förvaltningen.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Socialförvaltningen står inför stora utmaningar i att klara välfärdsuppdraget på många plan. Antalet personer över 80 år ökar samtidigt som de ekonomiska resurserna krymper. För att i möjligaste mån frigöra resurser till att möta fler inom budgetramen är bedömningen att det delvis kan göras genom att intensifiera arbetet med digitalisering och införande av välfärds-teknik inom förvaltningens verksamhetsområden.

Digitaliseringen kan ge nya möjligheter men ställer också krav på resurser, kompetenser och förändrat arbetssätt. Med innovativ och modern teknik kan om-sorgsarbetet utvecklas vilket också ger nya förutsättningar till god personalpolitik och förbättrade arbetsförhållanden. Digitalisering handlar om verksamhetsutveckling och ska fungera som ett verktyg för verk-

samheten. Det digitala perspektivet ska än mer implementeras i förvaltningens utveckling.

En arbetsgrupp inom förvaltningen håller ihop våra pågående digitala processer. En rad aktiviteter är under införande 2020, exempelvis breddinförande av digitala signeringslistor, digitala lås på medicinskåp, e-ansökan för försörjningsstöd, digitala inköp för brukare, e-tillsyn natttid och att möjliggöra självständighet med att använda tillgänglig teknik för brukare.

Under 2021 sker fortsatt införande av planeringssystem inom hemtjänsten. Arbetet med att utveckla e-tillsyn i hemmet och därefter på boenden fortgår. Användande av mobil dokumentation inom hemtjänsten är ett prioriterat område där Vänersborg halkat efter. Utveckling av fler e-tjänster och att koppla samman dessa med verksamhetssystem pågår.

För att vinna framgång med de olika aktiviteterna krävs personalens medverkan. Kompetens för att arbeta med välfärdsteknik behöver finnas i alla led inom organisationen från ledning till brukare.

Ledning, styrning och uppföljning av digitaliseringsarbetet ska integreras med övrig styrning och verksamhetsplanering.

Det pågår ständigt en översyn när det gäller att försöka arbeta mer administrativt och ekonomiskt effektivt inom anslagsbindningsnivån. Förändringar sker kontinuerligt då nya behov uppstår eller behov avtar eller försvinner.

Konsekvensbeskrivning

Förvaltningen ser nödvändigheten med utvecklandet av välfärdsteknik och digitalisering. Förvaltningen har i detaljbudget 2020 avsatt investeringsmedel till det som behöver investeras. Kvarstår gör att klara driften av systemen, och här arbetar förvaltningen för att i varje process av införande kostnadsberäkna effektivitet, samt vilken kostnad som kan komma att behöva implementeras inom budgetram.

Anslagsbindningsnivå äldreomsorg

Socialnämnden

Vård och Omsorg - boende

Ekonomiska behov 2021

Verksamheten har inga behov av ekonomiska utökningar och beräknar att klara sig inom budget 2021.

Det finns kostnader inom verksamheten som härrör till sjukhusanknuten avancerad "hemsjukvård", vilken inte ryms inom budgetramen men där bedömning görs att det inte med självklarhet är kommunen som huvudman som ska ta dessa kostnader.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Verksamheten når 2021 ekonomisk årseffekt gällande de omställningar som påbörjats under 2020. Inför 2020 minskades budgetramen med 18 100 tkr. I samband med detta sänkte man personaltätheten på särskilt boende till 0,78 årsarbetare/brukare inklusive natt oavsett inriktning på boendeplatser. Innan denna sänkning hade boendena en täthet mellan 0,86 till 0,97 årsarbetare/brukare. Sänkningen gjordes utifrån ett arbete med att jämföra tätheten mot andra jämförbara kommuner och ställa det till de kostnader som särskilt boende generar.

Den demografiska åldersstrukturen påverkar verksamheten framöver. Utifrån den reviderade boendep planen spår man en ökning av äldre i behov av särskilt boende. Här behöver ett arbete göras med en större omvärldsanalys för att se hur många särskilda boendeplatser det finns i Vänersborgs kommun i förhållande till andra jämförbara kommuner. Idag vakanshålls åtta platser på Sörbygården och skulle man vara i behov av att öppna upp dessa platser finns ingen finansiering för att genomföra detta.

Ett större arbete med att säkerställa att vi ger rätt insats till rätt person kommer att göras i VSU:s verksamhet. Denna genomlysning kan påverka antalet boendeplatser i kommunen då den kommer att visa hur vår organisation står sig i förhållande till jämförbara kommuner gällande insatser, vilket kan leda till att antalet boendeplatser påverkas.

Det finns en osäkerhet runt arbetet med Hållbara scheman utifrån den personaltäthet som idag gäller på de särskilda boendena. Detta i förhållande till "heltid som norm" och borttagande av delade turer. Detta är ett arbete som måste fortgå för att komma i balans.

Idag (våren 2020) är det svårt att täcka bland annat helgturer då det inte finns tillräckligt många fysiska personer anställda i verksamheten. En viss överanställning kommer med stor sannolikhet att behöva göras för att säkerställa rätt bemanningsbehov. Arbeta med att arbeta gränsöverskridande mellan de olika enheterna har påbörjats och kommer att fortgå även framöver.

Kompetensutveckling för medarbetare kommer att behövas i framtiden för att säkerställa kvaliteten i verksamheten då bristen på utbildad personal kan komma att bli kännbar. I detta kan man se två delar varav den ena delen är kompetensutveckling för den personal som är anställda idag och som inte fått så mycket kompetensutveckling under de senaste åren. Den andra delen är att vi eventuellt kommer att behöva kompetensutveckla personal för att kunna anställa dem i verksamheten och genom detta säkerställa den framtida personalförsörjningen. Här kan komma att bli ett stort behov som man inte har ekonomisk täckning för.

I samband med ramanpassningen som gjordes inför 2020 minskade verksamheten också med en enhetschef. Våra boendeenheter idag är relativt stora och varje chef har många boende samt stora personalgrupper att hantera. Detta kan innebära en ökad arbetsbelastning både på chef och medarbetare. Sjuktalet påverkar enheterna på ett negativt sätt och här krävs resurser för att jobba med att sänka sjuktalet. Detta är ett arbete som kommer att fortgå under 2021.

Ett arbete med att skapa förutsättningar för digital teknik även på särskilda boende behöver påbörjas. Detta för att underlätta i vardagen för medarbetare och boende men också för att skapa ett mervärde i arbetet.

Omvärldsanalys

Ett arbete med att göra en omvärldsanalys där man tittar på antalet boendeplatser i förhållande till antalet invånare som är 80+ eller äldre behöver göras. Detta för att se hur kostnader och boendeplatser för särskilt boende står sig i förhållande till andra kommuner med likande förutsättningar.

Vård och Omsorg - hemtjänst

Socialnämnden

Ekonomiska behov 2021

Verksamheten beräknar att klara sig inom budget 2021 och har inga behov av ekonomiska utökningar.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

1. Infört centrala planerare av hemtjänstinsatser.
2. Uppstart av annan utförare av insatsen städ inom hemtjänsten i samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen
3. Infört ny rutin för uppföljning av insatser enligt SoL och LSS – gemensam för biståndshandläggare och hemtjänsten som utförare
4. Implementering av nya vägledande nivåer för vanligt förekommande insatser enligt SoL och LSS
5. Aktivt arbete i sjukprocessen för att minska sjukfrånvaron
6. Fortsatt arbete med "Hållbara scheman"
7. Digitala satsningar för en ökad effektivitet och kvalitet
8. Åtgärder för att klara ett förväntat ökat antal omsorgs- och vårdtagare samt ett behov av mer avancerad hälso- och sjukvård

Konsekvensbeskrivning

1. Centrala planerare har i uppdrag att planera all hemtjänst utifrån uppställda effektivitetsmål. Det förväntas ge positiva effekter på ekonomin redan under 2020 men även att vi säkerställer en effektivitet för 2021. Centrala planerare har tillsatts inom befintlig ram och de startade 200316.
2. Hemtjänsten har från maj 2020 påbörjat ett samarbete med Fastighet och Service – lokalvården där de blir utförare av insatsen städ. Lokaltvården kommer enligt beräkningar kunna utföra insatsen mer effektivt och med en högre kvalitet. Det är också en efterlängtat åtgärd för undersköterskorna ska få möjlighet att fokusera på vård och omsorgsarbetet som de är utbildade för. Lokaltvården är också positiva då detta är en ny arena för deras kompetens.
3. Hemtjänsten har tillsammans med biståndsheten arbetat fram en rutin gällande uppföljning av insatser enligt SoL. Vi ska från 200201 nu mer systematiskt följa upp insatser så att vi

använder våra personella resurser där behoven finns.

4. Nya vägledande nivåer gällande insatser SoL och LSS implementeras under våren 2020. Det förväntas möjliggöra att hemtjänsten kan klara vård och stöd till fler äldre utan att personalkostnaderna ökar.
5. Enhetscheferna strävar efter att klarar målen med sjukfrånvaron vilket framför allt får positiva effekter för vårdtagarna då de träffar känd personal och vi kan uppnå en önskad kontinuitet. Minskad sjukfrånvaro får också en positiv effekt på ekonomin.
6. Hemtjänstens utmaning är att på daglig basis anpassa personalresurserna till de insatser som planerats ut. För att klara en budget i balans och heltid som norm arbetar vi fortsatt med Hållbara scheman och samplanering inom klustren under 2021.
7. Upphandling av nytt planeringssystem sker under våren 2020 och en implementering hösten 2020. Planeringssystemet förväntas ge en ökad effektivitet t.ex. genom dokumentation och genomförandeplan i mobilen som kan skötas direkt ute hos vårdtagarna.
8. Vänersborg kommer ha en ökad andel äldre under flera år. Alla åtgärder som ovan beskrivits är viktiga för att klara ett ökat behov av hemtjänst inom budgetram. Förutom effektiviseringar behöver vi också arbeta med kompetensförsörjning, utbildningar och att ha en bra arbetsmiljö så att medarbetarna stannar hos oss och trivs.

Vård, stöd och utredning

Ekonomiska behov 2021

Inför 2021 bedöms behovet vara samma budgetnivå som 2020. Det finns dock osäkra poster vi behöver förhålla oss till. Dessa är behovsutveckling av insatser inom ordinärt boende under hela dygnet, kostnader för sjukhusanknuten avancerad hemsjukvård, samt kostnader för digitalisering i välfärden.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Socialnämnden

Under 2021 kommer utmaningen vara att fortsätta klara bedriva en god vård och omsorg, trots ökade behov av mer omfattande vård och stöd i ordinärt boende, både i omsorg och antal timmar men även avancerad hälso- och sjukvård, till del sjukhusanknuten "hemsjukvård".

För att säkerställa att vi som vård- och omsorgsgivare ger rätt insatser i rätt volymer till de kommuninvånare som har behov av stöd och hjälp, påbörjas en genomlysning av nivåer på biståndsbeslut och handläggningsprocesser, då analys visar att vi har fler över 65 år med biståndsbedömda insatser än jämförbara kommuner. En jämförelse av beslut och vägledningsnivåer kommer också visa på om vi har en ändamålsenlig organisation och ett ändamålsenligt ersättningssystem för utförandet av beviljade insatser. Med grund av genomlysningens resultat kommer sedan fortsatt anpassning och effektivisering eventuellt att kunna ske.

Biståndsenheten har tillsammans med utförarorganisationerna arbetat fram modell för uppföljning av beviljade insatser enligt socialtjänstlagen SoL och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS. Biståndsenheten stärks även upp med resurser på handläggarnivå för att klara att genomföra uppföljningarna, trots ett ökat tryck av nyansökningar inte minst från flödet av utskrivningsklara från slutenvården. Förstärkningen ska vara självfinansierad genom att effekten blir minskade kostnader i utförarleden.

Inom övriga enheter fortsätter vi arbetet med att utveckla än mer effektiva arbetsmetoder och organisering av enheterna. Exempelvis har hemsjukvården centraliserat sina grupper med sjuksköterskor i syfte att minska sårbarheten vid frånvaro och på så sätt minska köp av sjukskötersketjänster från bemanningsföretag.

Nattpatrullen utgår med sin bemanning från centrala Vänersborg, för att på så sätt varje natt anpassa antal undersköterskor utefter behov i varje kommunal del.

Under 2020 kommer vi införa tillsyn på natten genom e-tillsyn som ett komplement till ordinarie tillsynsbesök av nattpatrullen. Införandet sker genom ett pilotprojekt med start maj 2020 i syfte att permanenta e-tillsyn 2021.

Breddinförande av digitala signeringslistor av hälso- och sjukvårdsinsatser startar 2020 för att avslutas

2021. Införande av digitalt planeringssystem för ordinarie boende kommer att ske.

Utvecklingen av digitala verktyg inom verksamhetsområdet ställer krav på digital teknik, nya system, kompetens och resurser i form av roller som ansvarar för drift av system och teknik. Bedömning görs att hantering av digitaliseringen inte ryms fullt ut inom given budgetram.

Anslagsbindningsnivå Individ- och familjeomsorgen

Ekonomiska behov 2021

Kostnaderna för försörjningsstöd har succesivt ökat under de senaste åren och följer i princip den nationella utvecklingen. En stor del av ökningen är kopplad till den stadigt ökande andelen utrikesfödda hushåll, 2/3 av alla aktuella hushåll är idag utrikesfödda då målgruppen inte etablerats på arbetsmarknaden och därmed inte självförsörjande. En del av ökningen av kostnaderna kan också härledas till att riksnormen generellt sett höjs med cirka 2 % per år. Mycket tyder nu på att vi går emot en sämre konjunktur i Sverige med ökad arbetslöshet. Här finns självklart en risk för ytterligare ökning av kostnaderna för försörjningsstöd. Kostnaderna för försörjningsstöd påverkas i hög grad av omvärldsfaktorer som vi i mycket låg grad kan påverka inom Individ och familjeomsorgen och är svåra att förutse. En fortsatt stor utmaning är Arbetsförmedlingens organisationsförändring och personalneddragningar som i princip innebär att inget samarbete förekommer. Även förändringar inom Försäkringskassan påverkar kostnaderna för försörjningsstödet.

Bedömningen görs att budgetförstärkning behöver ske för försörjningsstödkostnaderna då det inte är möjligt att få en budget i balans så som utvecklingen ser ut idag. Prognosen för 2020 beräknar ett underskott på 17 800 tkr.

Placeringar barn och unga ligger fortsatt på en hög nivå men kostnaderna har minskat och bedöms rymmas inom budget 2021.

Verksamheten hänvisar till tidigare åtgärds paket inom socialförvaltningen samt det arbete som redovisas nedan för en ramanpassning.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Socialnämnden

Samarbete med ASI och arbetsmarknadsenheten är en viktig del i arbetet på försörjningsstødssektionen. Det innebär bland annat att personer som söker försörjningsstöd vid nybesök omgående remitteras till konsulent på vägledningsteamet för kartläggning och bedömning av lämplig aktivitet/insats med syfte att hitta snabbaste vägen till självförsörjning.

Digitalisering av ansökningsprocessen och handläggning av försörjningsstödet har startat under 2020. Införandet ger att handläggarna på sikt få mer tid över till motivations- och förändringsarbete i mötet med brukarna, och mindre tid för administration för att på detta sätt hitta snabbare vägar till självförsörjning.

För att möta upp det ökade antalet anmälningar samt komplexiteten och tyngden i anmälningarna har familjestöd genomfört en specialisering genom tre team; ett våldsteam, ett ungdomsteam och ett barnteam. Vi har också utökat antalet socialsekreterare de senaste åren. I de tre teamen har vi också arbetat på att få ett närmare samarbete med familjebehandlare för att de tillsammans ska möta och arbeta med familjerna på hemmaplan. Placering på institution skall vara den absolut sista lösningen. För att förstärka arbetet på hemmaplan har vi förstärkt familjebehandlare med ytterligare en tjänst. Vi har också genom statliga medel förstärkt Familjecentralen Sirius med ytterligare en föräldrarådgivare allt i syfte att kunna möta föräldrar tidigare och ge dom förutsättningar för att se sina barns behov.

Verksamheten har under 2020 minskat kostnaden för placeringar genom aktivt arbete med åtgärderna som arbetats fram och målet är att inte öka kostnaderna under 2021.

Anslagsbindningsnivå Personligt stöd och omsorg

Ekonomiska behov 2021

Verksamheten har inga behov av ytterligare ekonomiska utökningar utan beräknas klara sig inom given budgetram 2021.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Verksamheten har sedan hösten 2019 påbörjat ett omställningsarbete avseende personalschema med ursprung från "heltid som norm". Ett implementeringsarbete har fortgått under våren 2020 och beräknas va-

ra klart till april 2020. Målsättningen med arbetet är att på ett mer resurseffektivt sätt kunna bemanna våra verksamheter och att scheman läggs utifrån våra personers/boendes behov.

LSS boendeverksamhet har idag lediga lägenheter och vi bedömer idag inte något ökande behov av att projektera för nytt boende.

När det gäller boendebehovet inom socialpsykiatrin så ser vi idag ökande behov. Personer i egen bostad klarar sig inte med stöd utan bedöms behöva bo i boende i vår regi.

Det sker också en viss inflyttning från andra kommuner. Den demografiska åldersstrukturen är förhållandevis ung varför vi bedömer att de flesta kommer bo hos oss under längre tid.

Målgruppen blir allt mer komplex utifrån sina behov. Det förekommer en del våld och hotsituationer inom våra boenden både mot personal och andra boende. Detta har medfört en ökad otrygghet för de inneboende och personal. I vissa fall har vi bedömt att verksamheten inte klarar av att tillgodose den enskildes behov utifrån vår kompetens och resurser. Vilket medfört att vi har varit tvungna att köpa extern plats för den enskilde. Naturligtvis är ambitionen att den enskilde skall kunna flytta hem till Vänersborg på sikt. Bedömningen är att det behövs påbörjas projektering/planering för ett nytt boende inom socialpsykiatrin, vilket också är beslutat av socialnämnd i den reviderade boendepplanen för förvaltningen.

Verksamheten behöver fortsatt utbilda personal och höja kompetensen och på sikt kunna anpassa nya boende till de enskildas behov.

Det behövs även fortsättningsvis säkerställas att vi får stöd av andra verksamheter både internt och externt. När det gäller externa aktörer så har vi stora bekymmer att få till ett bra samarbete med regionen/sluten vården på grund av bristen på personal/läkare vilket naturligtvis påverkar vår målgrupps situation på kort och lång sikt.

Vi jobbar fortsatt med digitalisering och välfärdsteknik inom verksamheten. Vi har påbörjat ett projekt där syftet är att öka vår målgrupps självständighet i det vardagliga livet.

Socialnämnden

Vi har också tagit hjälp av Högskolan Väst, klinisk adjunkt, att fortsätta arbetet med att utveckla vårt dokumentationssystem avseende innehåll och uppbyggnad.

Verksamheten jobbar fortsatt med sjukfrånvaron på arbetsplatserna med olika former av insatser. Vi har ett bra samarbete på lokal samverkansnivå.

Inom personlig assistans ser vi idag ett minskat antal ärende på grund av dödsfall orsakat av egen sjukdom. Det är svårt idag att bedöma hur det kommer se ut inför 2021 men är situationen oförändrad under hösten 2020 så kommer verksamheten behöva se över organisationsstrukturen inom den personliga assistansen.

Konsekvensbeskrivning

Översynen av den personliga assistansen sker enligt de rutiner och regelverk som finns kring övertalighet. Bedömningen är att personal kan få fortsatt arbete inom socialförvaltningen.

Anslagsbindningsnivå Arbete, Sysselsättning och Integration

Utmaningar 2021

Arbetsförmedlingens reformering under 2019 med nedstängning av kontor och minskad beslutskapacitet som följd, samt Försäkringskassans mer restriktiva bedömningar när det gäller beviljande av aktivitets- och sjukersättningar medför övervältringseffekter på Socialförvaltningen. Bland annat i form av ökade kostnader på försörjningsstöd och volymökningar av arbetslösa som har behov av insatser från AME. Dessutom tyder mycket på att konjunkturen kommer att försämras i Sverige med ökad arbetslöshet som följd.

Det arbetsmarknadspolitiska området står inför stora förändringar och det är idag svårt att veta hur samverkan mellan kommun och stat kommer att se ut. Under 2019 så upphörde, åtminstone i praktisk mening, samverkan mellan kommun och Arbetsförmedling. I och med Arbetsförmedlingens regleringsbrev 2020 så väcks förhoppningen att samverkan återigen kan bli en realitet och att en gemensam samarbetsyta kan hittas utifrån det stora antalet arbetslösa som uppbär försörjningsstöd.

Arbetsmarknadsenhetens uppdrag är att minska andelen som uppbär försörjningsstöd i Vänersborgs kommun och har i detta uppdrag tät samverkan med för-

sörjningsstödsenheten på IFO. Uppdraget innebär att prioriterad målgrupp för AME:s verksamhet är alla personer i arbetsför ålder som uppbär försörjningsstöd. Målgruppen är i stort behov av att rustas och många gånger saknas det arbetslivserfarenhet och gymnasial utbildning. Det finns även ett stort behov att klargöra arbetsförmåga och tillhandahålla arbetslivsinriktad rehabilitering.

AME:s personal ska genom olika insatser "rusta" dessa personer och matcha dem mot "rätt arbetsgivare". Det faktum att AME ska erbjuda insatser till alla personer i arbetsför ålder som uppbär försörjningsstöd samt att det sker en konstant ökning av antalet hushåll på försörjningsstöd innebär en ökad belastning på AME:s personalresurs.

Utifrån det faktiska behovet är den kommunala arbetsmarknadspolitiska verksamheten underdimensionerad och i för hög grad beroende av statliga ersättningar som förväntas minska ytterligare under 2020-2021.

Inför 2019 var prognosen att AME skulle få motsvarande 1 800 tkr i merkostnadsersättning från arbetsförmedlingen. På grund av minskad beslutskapacitet hos myndigheten blev utfallet endast 400 tkr. Bortfallet av ersättningar motsvarar ca tre heltidstjänster. För att klara sitt uppdrag under 2020 har AME tvingats förstärka personalresursen med två heltidstjänster. Tjänsterna kan under 2020 finansieras med medel från flyktingschablonen, dock kommer täckning saknas under 2021.

AME är en intäktsfinansierad verksamhet och med ett inflöde uteslutande från IFO reduceras denna finansiering markant.

För att AME ska klara sitt uppdrag utifrån det ökande antalet hushåll på försörjningsstöd bedöms verksamheten behöva förstärkas med fyra personer inklusive de som redan förstärks verksamheten. För 2021 finns ingen möjlighet att finansiera dessa tjänster med statliga ersättningar utan AME skulle behöva förstärkning i sin budget.

Utifrån minskat antal nyanlända till kommunen, har även antalet ärenden som blir aktuella på flyktningmottagningen minskat. Medarbetarnas sysselsättning på Integrationsenheten minskar, vilket innebär att verksamhetsanpassningar av personalresurs kommer att

Socialnämnden

genomföras under 2020. Statlig schablonersättning avseende etableringsinsatser betalas ut för varje mottagen flykting under en period av två år. Minskat flyktingmottagande innebär minskade statliga bidrag. 2018 erhöll Vänersborgs kommun 40 500 tkr i schablonersättning för 2019 var summan 26 500 tkr. Under 2019 var det genomsnittliga antalet nyanlända inom etableringen 385 personer (vuxna över 20 år). En utmaning blir att upprätthålla en grundbemanning för kommunens organiserade flyktingmottagande med minskade ekonomiska resurser.

En sårbarhet är att organisationen för det kommunala flyktingmottagandet är helt och hållet intäktsfinansierad. Flyktingmottagningens socialsekreterare och samhällskommunikatörer samt övriga kostnader såsom kostnader för tolk, SFI mm finansieras idag uteslutande av stadsbidrag.

När det gäller daglig verksamhet blir en av utmaningarna att ta emot fler personer med beslut om daglig verksamhet inom ram och erbjuda dem en daglig verksamhet av god kvalitet.

Ekonomiska behov 2021

Integrationsenheten har ett prognosticerat överskott för 2020 på 9 700 tkr beroende på att ackumulerad flyktingschablon från 2018 har lagts ut i verksamheten med 19 400 tkr. Utan dessa medel skulle verksamheten istället ha ett prognosticerat underskott på 9 700 tkr för 2020.

Under 2020 läggs den schablonersättning kommunen erhåller per mottagen flykting löpande ut i drift. Under 2020 pågår verksamhetsanpassningar inom integrationsenheten avseende flera roller, och det är därmed svårt att göra ekonomisk prognos för 2021. Vad som kan konstateras är att verksamheten inte kommer att vara i balans 2021.

Bedömningen är att det vore önskvärt med anslagsfinansiering för flyktingmottagningen för att upprätthålla en organisation och grundbemanning för det kommunala flyktingmottagandet. Beräknad ram för grundbemanning uppgår till ca 4 000 tkr.

Bedömning görs vidare att det vore önskvärt med förstärkt budget för arbetsmarknadsenheten med 2 500 tkr för att klara arbetet med att rusta de personer som remitteras från försörjningsstöd till självförsörjning då

målgruppen senaste åren har ökat samt att intäkter från Arbetsförmedling och Migrationsverk minskat.

Verksamhetsförändringar och ramanpassning

Rådande Coronapandemi kommer att medföra en kraftig lågkonjunktur med stigande arbetslöshet. Här kommer att finnas behov av massiva arbetsmarknadsinsatser både från statligt och kommunalt håll. Med anledning av det nya coronaviruset föreslår regeringen i vårändringsbudgeten att 1 870 mkr ska avsättas till arbetsmarknadspolitiska insatser för arbetslösa. Här är det viktigt att kommunens arbetsmarknadsenhet gör en kraftsamling bland annat när det gäller rekrytering och hantering av extratjänster och andra subventionerade anställningsformer.

Vi kan redan skönja konsekvenserna av en stigande arbetslöshet när det gäller utbetalningar av försörjningsstöd.

Kostnaderna på försörjningsstöd har successivt ökat under det senaste året. Idag är de personella resurserna på AME underdimensionerade i förhållande till uppdraget att minska andelen som uppbär försörjningsstöd.

För att möta upp det stora antalet försörjningsstödstagare på IFO och arbeta aktivt med dessa behöver AME:s personalresurs förstärkas med tre heltidstjänster för 2021. För att bromsa utvecklingen med ett ökat antal hushåll som uppbär försörjningsstöd behövs även ekonomiska resurser för att genomföra ett åtgärds paket med ett 20-tal kommunala arbetsmarknadsanställningar.

Konsekvensbeskrivning

Arbetsmarknadsenheten är den verksamhet inom socialförvaltningen som arbetar för att motivera och rusta enskilda personer, i utsatta målgrupper, till sysselsättning, utbildning och arbete. Enheten arbetar med målgrupp i åldrarna 16-65 år och deras insatser leder till att många kommuninvånare är i sysselsättning och arbete. Prioriterad målgrupp är personer som uppbär försörjningsstöd. I samarbete med övriga enheter inom kommunen och externa parter fyller AME en mycket viktig funktion för att ge de kommuninvånare som står långt ifrån arbetsmarknaden en möjlighet att rustas för att komma vidare i vägen mot egenförsörjning.

Socialnämnden

Arbetsmarknadsenheten arbetar så gott som uteslutande med personer som uppbär försörjningsstöd. En avveckling av arbetsmarknadsenheten innebär att möjligheten att motivera, rusta och matcha försörjningsstödstagare till utbildning, sysselsättning och arbete försvinner inom förvaltningens verksamhetsområde samt för kommunen. Detta leder till minskade möjligheter till självförsörjning för den enskilde individen och kostnaderna för försörjningsstöd kommer fortsätta att öka på sikt.

Möjligheten genom jobbspår att stödja nyanlända och unga mot arbete och egenförsörjning kommer att försvinna då AME är motorn i det arbete som görs inom delegation för unga och nyanlända till arbete (DUA). AME planerar och samordnar 160 feriepraktikplatser för ungdomar i årskurs 9 samt första året på gymnasiet. Möjligheten att erbjuda dessa ungdomar sommarjobb minskar med en avveckling av AME.

Övergripande konsekvensbeskrivning

Socialnämnden har fått i uppdrag av Kommunstyrelsen att bedriva verksamheten inom given budgetram för 2021 samt beskriva åtgärdsförslag för att nå budgetbalans om så inte bedöms kunna ske. De kostnader, relaterade till kommuninvånarens behov av lagstadgade insatser, som socialnämnden genomför bedöms budgetramen överstigas med sammanlagt 21 800 tkr.

Vid resursbrist, enligt Kommunallagen ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras. Nämnderna ska se till att verksamheternas innehåll och omfattning är anpassade till beslutad budgetram och vid konstaterade budgetavvikelser ska åtgärder vidtas så att de ekonomiska ramarna hålls.

Att lämna förslag på besparingsåtgärder motsvarande denna summa, i en förvaltning som möter ett ökat behov hos flertalet av målgrupperna, som redan genomfört stora förändringar för att anpassa verksamheten ekonomiskt inom äldreomsorgen, personligt stöd och omsorg, till del inom ASI samt inom IFO avseende placeringar är svårt. Ytterligare besparingar inom dessa verksamhetsområden bedöms inte kunna göras i dagsläget utan de åtgärder som pågår måste få möjligheter att fortsätta och "landa".

De uppgifter förvaltningen genomför är till allra största del tvingande och lagstyrda. I arbetet med att ta

fram åtgärdsförslag har ledningen sett över vilka kostnadsbesparingar som kan föreslås per anslagsbindningsnivå och verksamhetsinriktning för att bidra till helheten inom förvaltningen.

Förslagen till åtgärder kommer att påverka kommande kostnadsutveckling negativt, medarbetares arbetsmiljö, enskilda individers möjlighet till inkludering i samhället, samt innehållet i utförande av insats i förhållande till hur verksamheterna är uppbyggda idag.

Vid en avveckling av AME ser förvaltningsledningen stora negativa konsekvenser för enskilda kommuninvånare, ökad arbetsbelastning för andra roller inom förvaltningen samt samhällsliga konsekvenser även hos andra huvudmän. De projekt som nämnden genomför i samarbete med andra samarbetspartners, såväl nationella som internationella behöver avbrytas, vilket kan leda till återkrav, exempelvis projektet All in. AME ansvarar för arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret inom Ung resurs. Vid en avveckling behöver ny utförare utses, då denna arbetsuppgift inte längre kan utföras inom förvaltningen.

För alla berörda personalgrupper finns risk för ökad stress och oro i samband med förändringarna samt en ökad arbetsbelastning. Risk och konsekvensbedömningar behöver göras med åtgärdsplaner på verksamhets- och enhetsnivå. Stöd av företagshälsovård finns att tillgå vid behov både på grupp- och individnivå.

Bedömning

Socialförvaltningen har skrivit fram en mål- och resursplan 2021-2023 i balans. Detta innebär förslag på anpassningar till budget inom och mellan anslagsbindningsnivåer, för att klara nämndens totala verksamhet inom anvisad budgetram.

Socialförvaltningen möter många kommuninvånare i behov av insatser och stöd i vardagen utifrån de myndighetsbeslut de blivit beviljade. I kommunens omvärldsanalys konstateras att den äldre och den yngre målgruppen ökar i Vänersborg de kommande åren.

När det gäller den äldre målgruppen ser vi en ökning de kommande tio åren då personer födda på 40-talet är en stor generation. För förvaltningens del får detta konsekvenser i form av att framförallt behovet av hemtjänst och hemsjukvård i ordinärt boende dygnet runt kommer att öka. Att barnen och ungdomarna blir fler i Vänersborg påverkar också förvaltningen som kan komma att möta fler unga som är i behov av våra

Socialnämnden

förebyggande, stödjande och beslutade, frivilliga som skyddande insatser.

Socialförvaltningen arbetar inom många välfärdsområden och utifrån flertalet lagstiftningar som styr socialt arbete, social omsorg, hälso- och sjukvård och kommunalt aktivitetsansvar. Vi möter också många kommuninvånare utifrån våra främjande, uppsökande och förebyggande enheter, vars insatser enligt lagstiftningen syftar till att möjliggöra ett stöd som skapar mervärde, och som fördröjer behovet av mer omfattande individuellt utformade insatser.

Förvaltningschef med förvaltningsledning gör bedömning att nämnden skulle behöva tillföras medel för att klara Individ- och familjeomsorgens uppdrag inom budget för försörjningsstöd utifrån socialtjänstlagen, men också budget för arbetsmarknadsenheten och integrationsenheten utifrån den volymökning som skett och sker, samt att ersättning från staten i form av schablonersättning inte blir lika omfattande som tidigare.

Utifrån det täcks inte kostnad för verksamheten inom budgetram trots redan genomförda anpassningar inom integrationsenheten.

Mellan 2019 och 2020 la förvaltningen fram åtgärdsförslag motsvarande 42 800 tkr, vilka till stor del genomförts och också pågår genomförande kring. Förvaltningsledningen bedömer att ytterligare åtgärder inom äldreomsorgen och personligt stöd och omsorg inte är möjliga att genomföra i dagsläget då dessa verksamheter redan genomfört stora förändringar samt måste få slutföra de åtgärder som pågår. Därefter kan en analys och bedömning göras gällande hur allt landat och vad som kan vara möjligt att fortsätta genomföra.

Extern genomlysning genomförs under 2020 gällande den analys som förvaltningen gjort avseende att fler personer över 65 år har biståndsbedömda insatser än jämförbara kommuner, och med bas av de analyserna tillsammans med det som pågår kan eventuellt ytterligare steg tas gällande åtgärder.

Vård och omsorg särskilt boende genomför också under 2020 en intern översyn gällande antalet äldreboendeplatser i jämförelse med jämförbara kommuner.

Utifrån Kommunstyrelsens anvisade ram har förvaltningen sett över vilka neddragningar som kan föreslås

inom förvaltningen för att bedriva verksamheten utifrån de tilldelade medlen 2021. Föreslagen förändring är inom verksamhetsinriktning arbete, sysselsättning och integration och då genom avveckling av arbetsmarknadsenheten. Detta för att tillfälligt klara försörjningsstöds kostnader inom ram.

Åtgärden kommer på sikt inte leda till kostnadseffektiva fördelar då en stor del av verktyget för att arbeta metodiskt med att hjälpa människor vidare från försörjningsstöd till självförsörjning tas bort genom AME.

Förvaltningen gör bedömningen att vi, för att klara välfärdsuppdraget gällande arbetslöshet och integration och i det minsta kostnad för försörjningsstöd, istället skulle behöva satsa oss ur det hela genom att stärka personalbemanningen inom arbetsmarknadsenheten samt trygga integrationsenheten genom fast budget inom ASI.

Dessa medel har inte förvaltningen varför bedömningen görs att de borde tillföras nämnden medel till dessa satsningar.

Kommunstyrelsen är övergripande ansvarig för arbetsmarknad- och integrationsfrågorna i kommunen. Socialnämnd med förvaltning är utförare av dessa. Utifrån detta bär vi kostnaderna som uppstår utifrån de samhälleliga utmaningar som finns utifrån arbetslöshet samt kostnadsöverväldningar som uppstår genom att andra huvudmän har förändrat sina arbetssätt och nivåer på bidrag.

Hur Vänersborgs kommun ska lösa arbetsmarknads- och integrationsfrågorna måste vara en gemensam angelägenhet och inte enbart ett arbete för socialförvaltningen att bära.

En annan åtgärd, än den föreslagna, till att lösa de ekonomiska kostnaderna som uppstått utöver nämndens ram borde därför vara att än mer arbeta med frågan övergripande för att hitta gemensamma lösningar internt inom kommunen mellan samtliga förvaltningen, men också i ett skarpare samarbete med andra huvudmän och då än mer styrt från Kommunstyrelseförvaltningen som övergripande ansvarig arbetslöshetsnämnd samt övergripande ansvarig för integrationsarbetet inom kommunen.

Socialförvaltning och nämnd förfogar enbart över de verksamheter som finns inom nämndens ram, men i ett ekonomiskt utsatt läge, där många kommuninvå-

Socialnämnden

nare är i behov av välfärdstjänster både på frivillig som tvingande basis inom nämndens verksamhetsområden bör frågan ställas hur resurser eventuellt kan omfördelas inom hela kommunens verksamhetsområde för att kommunen och socialförvaltningen ska klara välfärdsuppdraget ekonomiskt.

Den åtgärd förvaltningen styr över att föreslå för att kortsiktigt klara ökade kostnader för försörjningsstöd är att avveckla Arbetsmarknadsenheten. Det är inte en åtgärd förvaltningen tror kommer gynna helheten på sikt då andra huvudmän, såsom arbetsförmedling och försäkringskassan, gjort stora förändringar i sina verksamheter vilket får till konsekvens att kommunen som huvudman och förvaltningen som utförare via IFO och ASI får ta ett än mer större ansvar för kommuninvånarna, trots att AME inte är en lagstyrd verksamhet.

Socialförvaltningens samverkansgrupp (FSG)

Datum och plats: 2019-05-20, Kommunhuset

Närvarande: Karin Hallberg, socialchef
Peter Martinsson, verksamhetschef OoF
Kristina Wallstedt, verksamhetschef VSU
Anna Cederlund, verksamhetschef hemtjänst
Maria Tapper Andersson, verksamhetschef IFO
Christer Sundsmyr, verksamhetschef adm. avdelningen
Ulrika Gardtman, verksamhetschef ASI
Kicki Bergqvist, Ledarna
Gunilla Nilsson, Kommunal
Christina Jansson, Kommunal
Emelie Lundin, Vision
Per Ekman, Jusek
Pethra Johansson, Akademikerförbundet SSR
Maria Larsen, Vårdförbundet
Sara Molander, personalspecialist

Ej närvarande: Maria Sundvall Möller
Ulrika de Paulis, Fysioterapeuterna och Sveriges arbetsterapeuter

Beslut

Förhandling av förslag till Mål- och resursplan 2021-2023

Arbetsgivaren informerade den 12 maj 2020 om förslag till Mål- och resursplan 2021 – 2023 för socialnämnden.

De fackliga organisationerna överlämnar ett gemensamt yttrande angående förslag till Mål- och resursplan 2020-2022. De fackliga organisationernas yttrande återfinns i bifogad skrivelse.

De fackliga organisationerna ställer sig bakom beskrivningen och konsekvensbeskrivningar i MRP-dokumentet som socialförvaltningen, genom socialchef Karin Hallberg tagit fram. De fackliga organisationerna är dock oeniga gällande åtgärdsförslagen.

Samverkansgruppen har också gjort en riskbedömning samt handlingsplan gemensamt gällande de förändringar som finns föreslagna (se bilaga).

Enighet kan inte träffas i förhandlingen.

Förhandlingen förklaras avslutad 2019-05-20.

Vid protokollet:

Sara Molander

Justeras för arbetsgivaren:

Karin Hallberg

Justeras för arbetstagarparterna:

För Vision:

Emelie Lundin

För Kommunal:

Christina Jansson

För Ledarna:

Kicki Bergqvist

För Akademikerförbundet SSR

Pethra Johansson

För Jusek:

Per Ekman

För Vårdförbundet:

Maria Larsen

X Riskbedömning och handlingsplan vid tillfällig eller stadigvarande ändring av verksamheten

Skyddsromsprotokoll

Konsekvens om risk inträffar

Konsekvens X Sannolikhet = Risk

Förvaltning/Enhet

Socialförvaltningen

Allvarlig

4

8

12

16

Beskrivning av planerad ändring

Konsekvenser av förslag gällande anpassningar

Betydande

3

6

9

12

Deltagare

Samverkansgrupp FSG

Måttlig

2

4

6

8

Datum

200512 och 200520

Obetydlig

1

2

3

4

Version

Sannolikhet att risk inträffar

Liten

Måttlig

Stor

Mycket stor

Utgå från denna riskkarta när du bedömer varje risk: låg, medel eller hög.

Skyddsområde	Problem nr	Risk	Låg risk	Medel risk	Hög risk	Åtgärd	Ansvarig	Klart när?	Kontroll utfört. datum
	Avveckla AME	Ökad stress och oro inför beslut, men även för berörd personal efter beslut, vilket kan leda till ökad psykisk ohälsa, vilket kan visa sig i ökad sjukfrånvaro. Även ökad oro för sin försörjning hos de personer som har kontakt med arbetsmarknadsenheten.			12	Tydlig information till personal om varför åtgärdsförslag läggs fram och hanteringen framåt samt fånga upp och arbeta med oron. Hjälp finns även att få från Avonova. Extra stödinsatser kommer att vid behov ges till all berörd personal. En åtgärd är att arbeta med systematiskt arbetsmiljöarbete tillsammans med HSO. För de individer som har kontakt med AME så kommer arbetsgivaren systematiskt stödja och följa upp.	Förvaltningschef/ verksamhetschef/ enhetschef		
		Ökad stress och oro om beslutet blir verkställt för kvarvarande personal inom exempelvis IFO när insatserna försvinner, vilket kan leda till ökad sjukfrånvaro.			12	Vid eventuellt beslut måste organisationsöversyn göras inom försörjningsstödsenheten. Hjälp med prioriteringar måste göras när insatserna för kvarvarande personal att ta till försvinner. Viktigt att involvera berört HSO/SO.	Förvaltningschef/ verksamhetschef/ enhetschef		

		Ökad arbetsbelastning för kvarvarande personal inom försörjningsstöd.							
		Kompetenstapp – (både inför och efter beslut) kan bli effekten för flera yrkesgrupper inom förvaltningen.			12	Att arbetsgivaren ger stöd och löpande information till personalen om var processen befinner sig. Viktigt att involvera berört HSO/SO.	Förvaltningschef/ verksamhetschef/ enhetschef		
		Ökad risk för hot och våld för socialsekreterare och arbetskonsulenter som får ta emot personers frustration när insatserna försvinner.			12	Handledning, metodstöd, bemötandestrategier till berörda personer. Viktigt att involvera berört HSO/SO.	Verksamhetschef/ enhetschef		
		Ökad belastning för personal inom daglig verksamhet när sysselsättningen/deltagare kan öka då personer med stöd av LSS kommer in i verksamheten. Fås ingen annan sysselsättning för de personerna kan belastningen för boendena/boendestöd öka istället.	2			Tydlig information och förbereda personal inom daglig verksamhet, boende och boendestöd som kan komma att bli berörda om beslutet fattas. Betydande är att arbeta med systematiskt arbetsmiljöarbete SAM, samt registreringar i KIA. Viktigt att involvera berört HSO/SO.	Verksamhetschef/ enhetschef		

Sammanställt av: _____

Chef

datum: _____

200520

Justerat av: _____

Skyddsombud

Skyddsombud

Skyddsombud

Justerat av: _____

Skyddsombud

Skyddsombud

Skyddsombud

Akademikerförbundet SSR

SVERIGES
ARBETSTERAPEUTER

Yttrande över socialförvaltningens åtgärdsförslag för att nå budgetbalans inom socialnämnden 2021-2023

Förbunden delar förvaltningens analys och de konsekvensbeskrivningar av åtgärdsprogrammet som presenteras. Beskrivningarna visar mycket utförligt och tydligt vad som blir konsekvenserna av förslagen i programmet.

Förbunden framhåller att vi ställer oss positiva till de gedigna genomlysningar och utredningar som har och fortfarande genomförs, med syftet att effektivisera verksamheterna inom socialförvaltningen. Förbunden kan se, precis som förvaltningen presenterat, att de åtgärder som pågår måste få möjlighet att fortsätta och ”landa” innan ytterligare justeringar och effektiviseringsmöjligheter utreds.

Förbunden vill understryka att vi motsäger oss förslaget om avveckling av Arbetsmarknadsenheten. En sådan avveckling kommer få stora och långtgående ekonomiska och socioekonomiska konsekvenser för hela kommunen. Samtliga förbund ställer sig positiva till arbetet som idag bedrivs av Arbetsmarknadsenheten, som innefattar socialt företagande, jobbcoachning och mycket mer. Detta vill vi gärna se mer av då insatserna ger en positiv effekt för de individer som tar del av dem, men också för kommunen i stort. Förbunden ser att det finns potential för utveckling av verksamheten på Arbetsmarknadsenheten, där nya och effektiva arbetssätt kan identifieras. Majoriteten av verksamheterna inom Arbetsmarknadsenheten bygger på kreativitet och flexibilitet. Genom en utökad uppdragsdialog, mellan redan befintlig personal inom Arbetsmarknadsenheten och Sektionen för försörjningsstöd, skulle ytterligare förbättringspotential kunna identifieras. Detta tror vi skulle kunna bidra till att nå budgetbalans inom såväl Individ- och familjeomsorgen som Arbetsmarknadsenheten.

Akavia

Vision

Kommunal

.....
Per Ekman

.....
Emelie Lundin

.....
Gunilla Nilsson

Akademikerförbundet SSR

Ledarna

Sveriges Arbetsterapeuter/
Fysioterapeuterna

.....
Pethra Johansson

.....
Kicki Bergqvist

.....
Ulrika de Paulis

Vårdförbundet

.....
Maria Larsen

2020-05-18

§ 67

Rekommendationer gällande socialnämndens förväntade resultat

KS 2020/11

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott godkänner de rekommendationer som tagits fram för socialnämndens förslag till förväntade resultat 2021 enligt bilaga 1.

Bilaga

Bilaga 1: Rekommendationer – socialnämndens förväntade resultat

Sammanfattning av ärendet

Under hösten 2019 reviderades regler för mål- och resultatstyrning, och nya inriktningsmål för 2021-2024 antogs av kommunfullmäktige. Till följd av detta ska nämndernas nya förslag till förväntade resultat redovisas för kommunstyrelsens arbetsutskott (KSAU) innan fastställande i respektive nämnd. Syftet är att tillse att nämnderna följer fullmäktiges beslut om tilldelade inriktningsmål, kommunstyrelsens ordförandes prioriteringar utifrån uppdragsdialogen samt att reglerna för mål- och resultatstyrning tillämpas.

På grund av att socialnämnden valt att fatta beslut om budget under sitt sammanträde i maj meddelade socialförvaltningen att de förslag som lämnades in till KSAU i april inte var fullt ut genomarbetade. Rekommendationerna som då togs fram bedömdes fungera som stöd för nämnden i sitt fortsatta arbete. Till följd av detta beslutade KSAU 2020-04-06 § 49 att socialnämnden förväntades lämna in förslag till förväntade resultat för 2021 efter nämndsmötet i april. Reviderade förslag till förväntade resultat för socialnämnden inkom 2020-04-21. Rekommendationer till socialnämnden utifrån inlämnat förslag har tagits fram och redovisas i bilaga.

Beslutsunderlag

- Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, 2020-05-07
- Förslag på rekommendationer – socialnämndens förväntade resultat
- Socialnämndens förslag till förväntade resultat

Sändlista

Socialnämnden

			Utdragsbestyrkande
--	--	--	--------------------

2020-05-26

Dnr:
Kommunstyrelsen
2020/11 2020.1244

Handläggare

Amanda Christiansdotter
amanda.christiansdotter@vanersborg.se
0521-72 24 36

Socialnämndens förslag till förväntade resultat

Under hösten 2019 reviderades regler för mål- och resultatstyrning, och nya inriktningsmål för 2021-2024 antogs av kommunfullmäktige. Till följd av detta ska nämndernas nya förslag till förväntade resultat redovisas för KSAU innan fastställande i respektive nämnd. Syftet är att tillse att nämnderna följer fullmäktiges beslut om tilldelade inriktningsmål, kommunstyrelsens ordförandes prioriteringar utifrån uppdragsdialogen (fastställdes i kommunstyrelsen 2020-02-26 i samband med beslut om anvisningar) samt att reglerna för mål- och resultatstyrning tillämpas.

Socialnämndens uppdrag

Nämndens uppdrag och ansvar framgår av beslutat reglemente och omfattar socialtjänstlagen och vad som i speciallagstiftning sägs om socialnämnd, lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), hälso- och sjukvårdslagen, lagen om färdtjänst, lagen om riksfärdtjänst, alkohollagen, lagen om mottagande av asylsökande m.fl. samt lagen om introduktionsersättning för flyktingar och vissa andra utlänningar. Utifrån gällande lagstiftning ansvarar nämnden för råd, upplysningar, uppsökande verksamhet, omsorg, vård, stöd och service, ekonomisk hjälp och övriga insatser till familjer och enskilda individer som bedöms vara i behov av det. Nämnden är också utförare av arbetsmarknads- och integrationsfrågor.

Inkomna förslag till förväntade resultat

Socialnämnden har tagit fram förväntade resultat till de inriktningsmål som har tilldelats nämnden.

Övergripande rekommendationer: Samtliga förväntade resultat ska utifrån kommunens regler om mål- och resultatstyrning vara mätbara. Mått och nyckeltal tas dock fram av förvaltningarna och ska ej fastställas politiskt.

Inriktningsmål: I Vänersborgs kommun ska det finnas mer jämställda och jämlika förutsättningar att påverka sina liv

Förväntat resultat: Kommuninvånarens upplevelse av att kunna påverka utförandet av sina biståndsbedömda insatser ska öka.

Rekommendation: Det förväntade resultatet bedöms relevant. Om man har identifierat ett nuläge skulle nämnden kunna specificera resultat ytterligare.

Förväntat resultat: Förvaltningen ska öka/utveckla digitala verktyg och plattformar för en ökad medborgardialog.

Rekommendation: Det förväntade resultatet bör tydliggöras och specificeras. Är det främst en ökad medborgardialog man vill uppnå så bör resultatet endast formuleras kring det. Det är oklart vad skillnaden mellan digitala verktyg och plattformar är, och dessa delar är också snarare metoder att använda när man i verksamhetsplanen planerar aktiviteter och insatser för att nå en ökad medborgardialog.

Förväntat resultat: Minska behovet av biståndsbedömda insatser genom förebyggande åtgärder.

Rekommendation: Formuleringen av det förväntade resultatet bör endast omfatta att *behovet av biståndsbedömda insatser ska minska*. Om man har identifierat ett nuläge skulle nämnden kunna specificera resultat ytterligare. Att använda förebyggande insatser för att nå resultatet är snarare en metod att använda när man i verksamhetsplanen planerar aktiviteter.

Förväntat resultat: Andelen hushåll som uppbär försörjningsstöd ska minska.

Rekommendation: Det förväntade resultatet bedöms relevant. Om man har identifierat ett nuläge skulle nämnden kunna specificera resultat ytterligare.

Inriktningsmål: Fler barn och unga uppnår bättre skolresultat och fullföljer sina studier

Förväntat resultat: Under 2021 leder socialförvaltningens ökade samarbete med barn- och utbildningsförvaltningen till ökad skolnärvaro och att fler fullföljer sina studier.

Rekommendation: Det är oklart hur det förväntade resultaten ska kunna bedömas vara uppnått eller ej då man inte ser mätbarheten. Det är också formulerat som en upprepning av inriktningsmålet, vilket inte är förenligt med reglerna för mål- och resultatstyrning. Rekommendationen är att formulera vad nämnden har för önskat resultat för att fler barn och unga ska uppnå bättre skolresultat och fullfölja sina studier. Utifrån formuleringen som ligger i dagsläget får man uppfattningen om att det är samverkan med barn- och utbildningsnämnden som hade behövt komma till stånd för att det förväntade resultatet skulle bli mer konkret. Om det förväntade resultatet endast gäller en del av nämndens verksamhet/verksamheter bör detta tydligt framgå.

Förväntat resultat: Under 2021 ska externa placeringar av barn och unga utanför hemmet inte öka.

Rekommendation: Resultatet bedöms relevant och mätbart, men det är lite oklart om ambitionen är att placeringarna ska minska eller ligga kvar på samma nivå som nuvarande.

Inriktningsmål: Vänersborg är en ekologiskt hållbar kommun med minskad klimatpåverkan

Förväntat resultat: Andelen resor i välfärdens utövande ska minska.

Rekommendation: Resultatet bedöms relevant och mätbart, men det är lite oklart vad som avses med *välfärdens utövande*. Det är också oklart om det är resor totalt sett eller bara vissa typer. Om man har identifierat ett nuläge skulle nämnden kunna specificera resultat ytterligare.

Förväntat resultat: Andelen biodrivna fordon ska öka.

Rekommendation: I miljöprogrammet 2030 är det samhällsbyggnadsnämnden, byggnadsnämnden och kommunstyrelsen som har huvudansvar för området *omställning av transporter och resvanor*, men utifrån att socialnämnden själva beslutar om vilka typer av fordon som ska köpas in, även om det är samhällsbyggnadsnämnden som sedan hanterar dem, så bedöms resultatet relevant och mätbart. Nämnden bör dock specificera vad man menar med biodrivna fordon. Samhällsbyggnadsnämnden har till exempel en målsättning om att *70 % av förvaltningens drivmedel ska vara fossilfritt*. Om man har identifierat ett nuläge skulle nämnden kunna specificera resultat ytterligare.

Övrig kommentarer kopplade till inriktningsmålet: Det finns inga förslag utifrån målbilden om hållbara inköp som, enligt anvisningarna, särskilt ska beaktas. I miljöprogrammet har socialnämnden tillsammans med kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden huvudansvar för området *hållbar konsumtion och livsstil*, även kring detta saknas det förslag till förväntade resultat.

Inriktningsmål: Vänersborgs kommun har en god service och hög effektivitet

Förväntat resultat: Service och bemötande ska ligga över rikssnittet i nationella undersökningar.

Rekommendation: Det förväntade resultatet bedöms relevant och mätbart, men vi ser en utmaning vid uppföljning då det hänvisar till flera undersökningar. Det kräver analys och jämförelser som genomförs på samma sätt mellan år för att uppföljningen sedan ska kunna bli likvärdig och ge en rättvisande bild av utfallet.

Förväntat resultat: Förvaltningens nettokostnadseffektivitet ska öka jämfört med föregående år.

Rekommendation: Det förväntade resultatet bedöms relevant och mätbart. Om man har identifierat ett nuläge skulle nämnden kunna specificera resultat ytterligare.

Förväntat resultat: Användande av välfärdsteknik och digitalisering inom förvaltningen ska öka under 2021 jmf med 2020.

Rekommendation: Utifrån anvisning om digital verksamhetsutveckling inom budgetram bedöms det förväntade resultatet som relevant. Däremot upplevs mätbarheten och möjligheten till uppföljning som diffus. Det upplevs oklart om det är själva *användandet* av digital teknik som eftersträvas eller något mer likt kommunstyrelsens förväntade resultat om *Ökad digitalisering av manuella arbetsmoment* som avses.

Inriktningsmål: Sjukfrånvaron bland våra medarbetare ska minska

Förväntat resultat: Förvaltningens sjukfrånvaro ska minska till nivå med Sveriges kommuner och regioners rikssnitt.

Rekommendation: Det förväntade resultatet bedöms relevant utifrån beskrivning, anvisning och nämndens nuläge kring sjukfrånvaro. Möjligtvis skulle man kunna lägga till *för liknande verksamheter* för tydlighetens skull.